

MOC VYVÝŠENÉHO JEŽIŠA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ef 1,15–23; Ef 3,14–21; 1Tes 5,16–18; 5Moj 9,29; 1Kor 15,20–22; Ž 110,1

ÚVODNÝ TEXT

¹⁹ ... aká nesmierna veľkosť jeho [Božej] moci pre nás, ktorí veríme tak, ako v nás pôsobí jeho mocná sila. ²⁰Tú dokázal na Kristovi, keď ho vzkriesil z mŕtvych a posadil v nebi po svojej pravici... (Ef 1,19.20)

Zdá sa, že ľudské bytosti majú v sebe túžbu po čoraz väčšej moci a sile. Automobilový výrobca Devel Motors napríklad ukázal prototyp svojho Devel Sixteen, vozidla so 16-valcovým motorom s objemom 12,3 litra a výkonom viac ako 5000 koní! Alebo, ak to nestačí, predstavte si ťahač Peterbilt s tromi prúdovými motormi a s výkonom 36 000 konských síl, ktorý dokáže dosiahnuť rýchlosť 600 km/h a na zastavenie potrebuje dva letecké padáky.

Naproti tomu Pavol sa modlí, aby veriaci v Efeze, ktorí sú v pokušení obdivovať rôzne mocnosti a božstvá svojej kultúry, zakúsili prostredníctvom Svätého Ducha nesmiernu moc, ktorú im Boh dáva k dispozícii v Kristovi. Táto božská moc sa nemeria konskými silami alebo mágiou, ale je viditeľná v štyroch udalostiach, ktoré majú kozmický význam a posúvajú vpred dejiny spasenia: (1) Ježišovo vzkriesenie; (2) Jeho vyvýšenie na Boží trón; (3) všetko je podriadené Kristovi a (4) Kristus sa stáva Hlavou cirkvi (Ef 1,19–23).

Pri uvažovaní o týchto štyroch udalostiach môžu veriaci začať chápať – a zažívať – obrovský rozsah moci, ktorú Boh uplatňuje v ich prospech.

OSNOVA LEKCIE

Tretia lekcia zameria našu pozornosť na Pavlovu modlitbu, v ktorej Bohu ďakuje a zároveň ho prosí za svojich spoluveriacich v Efeze (Ef 1,15–23).

- Ef 1,15.16: Pavlova modlitba vďaka (nedeľa)
- Ef 1,17-19: Prosba za dar múdrosti a pochopenia (pondelok)
- Ef 1,20-23: Vďačnosť za veľkú Božiu moc (utorok)
  - v. 20.21: Prejav Božej moci – Ježišovo víťazstvo nad silami zla (streda)
  - v. 22.23: Prejav Božej moci – vyvýšenie Ježiša nad všetko (štvrtok)

MODLITBA A VĎAKYVZDANIE

¹⁵Preto aj ja, keď som počul o vašej viere v Pána Ježiša a o láske ku všetkým svätým, ¹⁶neprestávam za vás ďakovať, keď vás spomínam vo svojich modlitbách, ¹⁷aby vám Boh nášho Pána Ježiša Krista, Otec slávy, keď ho poznávate, dal Ducha múdrosti a zjavenia, ¹⁸aby osvietil oči vášho srdca, aby ste vedeli, k akej nádeji vás povolal, aké je bohatstvo slávy jeho dedičstva medzi svätými ¹⁹a aká nesmierna veľkosť jeho moci pre nás, ktorí veríme tak, ako v nás pôsobí jeho mocná sila. ²⁰Tú dokázal na Kristovi, keď ho vzkriesil z mŕtvych a posadil v nebi po svojej pravici ²¹nad každé kniežatstvo, moc, silu, panstvo a nad každé meno, ktoré sa spomína nielen v tomto, ale aj v budúcom veku. ²²A všetko mu podrobil pod jeho nohy. Jeho však, ako hlavu nad všetkým, dal Cirkvi, ²³ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplnia všetko vo všetkom. (Ef 1,15–23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pavol, motivovaný správou, že veriaci v Efeze prekvitajú vo viere v Ježiša a vo vzájomnej láske (možno sa o tom dozvedel od Tychika, Ef 6,21.22), im vo svojom liste ukazuje, ako sa za nich modlí.

Porovnaj dve Pavlove správy o modlitbe v Liste Efezanom – Ef 1,15–23 a Ef 3,14–21. Ktoré témy majú tieto dva texty spoločné?

Môže sa stať, že naša modlitba je naplnená smútkom a skormútenosťou z toho, za čo sa modlíme. Pavlove modlitby v Liste Efezanom naznačujú, že prirodzeným jazykom modlitby je vzdávanie vďaky. Do nášho života prichádza požehnanie a my Bohu ďakujeme. Snažíme sa vnímať Boha, keď sa ocitneme v ťažkých podmienkach, a chváliť Ho za Jeho premieňajúcu prítomnosť v našich životoch. Oslavujeme milosť a moc vznešeného Ježiša (Ef 1,20–23) a ďakujeme Mu za to, že žehná tých, ktorí sú v našom okolí a my sa za nich modlíme. Pavlovo premieňajúce tajomstvo modlitby znie: *modlitba je kľúčom chvály a vďakyvzdania*.

Pavol tiež napísal: „neprestávam za vás ďakovať, keď vás spomínam vo svojich modlitbách“ (Ef 1,16; pozri tiež Fil 1,3.4; 1Tes 1,2 a 1Tes 5,16–18).

Čo vlastne znamená výzva „neprestajne sa modlite“ (1Tes 5,17)? Nemôže to znamenať, že neustále kľačíme pred Bohom pri modlitbe. Znamená to, že požehnaní Božím Duchom kráčame životom so srdcom otvoreným prítomnosti a moci Boha a hľadáme podnety na vzdávanie vďaky Bohu. Znamená to, že sme pripravení čeliť otázkam a problémom života v prítomnosti Boha, hľadať božskú radu, keď do nášho života vstupujú nečakané ťažkosti a zvraty. Znamená to žiť nie v odcudzení od Boha, ale v spojení s Ním, vždy otvorený božskému vedeniu.

Príliš často vnímame modlitbu ako akýsi dodatok či doplnok k učeníctvu, ktorý treba vykonávať, keď nám to vyhovuje alebo sa to od nás očakáva. Pavol však prináša iný pohľad. Apoštol vníma veľmi vážne úlohu modliť sa za veriacych v Efeze. Robí to tak, že za nich ďakuje (Ef 1,16; porovnaj s Ef 1,3–14) a prihovára sa za nich (Ef 1,17–23; porovnaj s Ef 3,14–21). Modlitba je pre neho ústrednou, ba dokonca najdôležitejšou úlohou kresťanskej viery. Tieto verše prinášajú motivujúcu výzvu modliť sa. Táto výzva sa týka každého z nás. Uvažujme o našej vlastnej „modlitebnej službe“ vo svetle Pavlovej oddanosti.

APLIKÁCIA

- **Prečo je dôležité vždy ďakovať Bohu v modlitbe za to, za čo Mu máme byť vďační samozrejme?**

MÚDROŠŤ OD SVÄTÉHO DUCHA

¹⁵Preto aj ja, keď som počul o vašej viere v Pána Ježiša a o láske ku všetkým svätým, ¹⁶neprestávam za vás ďakovať, keď vás spomínam vo svojich modlitbách, ¹⁷aby vám Boh nášho Pána Ježiša Krista, Otec slávy, keď ho poznávate, dal Ducha múdrosti a zjavenia, ¹⁸aby osvietil oči vášho srdca, aby ste vedeli, k akej nádeji vás povolal, aké je bohatstvo slávy jeho dedičstva medzi svätými ¹⁹a aká nesmierna veľkosť jeho moci pre nás, ktorí veríme tak, ako v nás pôsobí jeho mocná sila. (Ef 1,15–19)

Pri podávaní správ o svojich modlitbách Pavol vyjadruje jednu ústrednú prosbu, ktorú kladie pred Boží trón. Už spomenul, že Svätý Duch vstúpil do života veriacich v čase ich obrátenia (Ef 1,13.14). Teraz sa Pavol modlí o nové požehnanie Ducha, ktorý má veriacim priniesť potrebný duchovný pohľad zameraný na hlbšie pochopenie Ježiša („keď ho poznávate“ Ef 1,17).

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol sa modlí, aby Svätý Duch priniesol veriacim zvláštny pohľad na tri dôležité témy. Pokús sa ich sám rozpoznať v texte Ef 1,17–19.

Keď sa Pavol modlí, aby veriaci v Efeze pochopili, *k akej nádeji ich Boh povolal* (Ef 1,18), túži, aby boli vnímaví na minulé činy, ktoré už Boh pre ich spásu vykonal (Ef 1,3–9.11–13), a sústredili sa na slávnú budúcnosť, ktorú pre nich naplánoval (Ef 1,10.14).

Keď sa apoštol modlí, aby veriaci pochopili „aké je bohatstvo slávy jeho [Božieho] dedičstva medzi svätými“ (Ef 1,18), pripomína starozmluvnú predstavu o veriacich ako o Božom dedičstve (5Moj 9,29; 5Moj 32,9; Zach 2,12; porovnaj s Ef 1,11). Chce, aby vedeli, že nielenže majú dedičstvo od Boha, ale že sami sú Božím dedičstvom. Ak si to uvedomia, lepšie pochopia, akú nesmiernu hodnotu majú pre Boha.

Keď sa Pavol modlí, aby duchovne pochopili, aká je „nesmierna veľkosť jeho moci pre nás, ktorí veríme“ (Ef 1,19), predstavuje Svätého Ducha, ktorý prináša nové poznanie obrovskej Božej moci a uskutočňuje ju v ich skúsenostiach.

Vo všetkých týchto modlitbách Pavol túži, aby jeho adresáti vnútorne prežili a poznali, čo dostali v Ježišovi.

- **Ako môžeš lepšie prežiť „nesmiernu veľkosť jeho moci pre nás, ktorí veríme tak, ako v nás pôsobí jeho mocná sila“? Čo to znamená v každodennom živote?**

APLIKÁCIA

ÚČASŤ NA MOCI VZKRIESENIA

²⁰Tú dokázal na Kristovi, keď ho vzkriesil z mŕtvych a posadil v nebi po svojej pravici ²¹nad každé kniežatstvo, moc, silu, panstvo a nad každé meno, ktoré sa spomína nielen v tomto, ale aj v budúcom veku. ²²A všetko mu podrobil pod jeho nohy. Jeho však, ako hlavu nad všetkým, dal Cirkvi, ²³ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplnia všetko vo všetkom. (Ef 1,20–23)

Výrok Hospodina môjmu Pánovi: „Sed' po mojej pravici, kým nepoložím tvojich nepriateľov za podnožku tvojim nohám.“ (Ž 110,1)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

V zostávajúcich veršoch Pavlovej modlitby (Ef 1,20–23) apoštol rozširuje tretiu tému, o ktorej dúfa, že ju Svätý Duch sprostredkuje veriacim: *nesmiernu Božiu moc*, ktorú v ich prospech uplatňuje. Začína poukázaním na dve udalosti dejín spasenia ako na prvotné ukázanie Božej moci: (1) Ježišovo vzkriesenie z mŕtvych a (2) vyvýšenie Ježiša na trón vesmíru (Ef 1,20).

Ako sa Božia moc prejavuje prostredníctvom Ježišovho vzkriesenia?

Ef 1,20

1Kor 15,20–22

Fil 3,8–11

Heb 13,20.21

1Pet 1,3

Ježišovo vzkriesenie je neoddeliteľnou súčasťou kresťanskej viery (1Kor 15,14.17). Pretože Kristus vstal z mŕtvych, verní očakávajú veľkolepé budúce vzkriesenie k večnému životu v čase Kristovho návratu (1Kor 15,20–23). Kristus vstal z mŕtvych, a preto môžeme dnes očakávať všetky požehnania evanjelia, vrátane prítomnosti Svätého Ducha v našich životoch.

Symbolika, že Boh „posadil [Krista] po svojej pravici“ (Ef 1,20), pochádza zo Žalmu 110,1. Je to najčastejšie citovaná starozmluvná pasáž v Novej zmluve (zdá sa, že z nej čerpajú všetky vyššie uvedené pasáže). Téma vyvýšenia Krista je v Liste Efezanom nesmierne dôležitá. Pavol píše, že Boh veriacich „spolu posadil v ponebeských oblastiach v Kristu Ježišovi“ (Ef 2,6 Roh). Okrem toho Pavol hovorí o Kristovom vyvýšení ako o predohre k tomu, aby Kristus naplnil všetko a dal dary svojej cirkvi (pozri Ef 4,8–11).

Vo veršoch Ef 4,8–11 Pavol svojich adresátov varuje, aby neprijímali iba statický obraz Krista sediaceho na Otcovom tróne. Predkladá skôr „dynamický novozmluvný obraz vyvýšeného Krista, ktorý svojím Duchom vychádza po celom svete, aby víťazil a on aj víťazí“. (BRUCE F. F. *The Epistles to the Colossians, to Philemon, and to the Ephesians*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1984, s. 133.) Pavol teda vykresľuje vyvýšenie (korunováciu) Krista, nielen aby poukázal na obrovskú Božiu moc ponúkanú veriacim, ale ukazuje aj na zdroj tejto moci.

APLIKÁCIA ■ **V ktorých oblastiach svojho života potrebuješ Kristovu moc? Ako ju môžeš prijať a ako ju môžeš využiť? Aké konanie ti môže brániť v prístupe k Jeho moci?**

KRISTUS NAD VŠETKÝM

²⁰Tú [moc] dokázal na Kristovi, keď ho vzkriesil z mŕtvych a posadil v nebi po svojej pravici ²¹nad každé kniežatstvo, moc, silu, panstvo a nad každé meno, ktoré sa spomína nielen v tomto, ale aj v budúcom veku. (Ef 1,20.21)

¹Aj vy ste boli mŕtvi vo svojich priestupkoch a hriechoch, ²v ktorých ste kedysi žili podľa ducha tohto sveta, podľa kniežata nadzemskej moci, ducha, ktorý teraz pôsobí v neposlušných synoch. (Ef 2,1.2)

Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach. (Ef 6,12)

Apoštol Pavol oslavuje vyvýšenie Ježiša, ktorý teraz sedí s Otcom na tróne vesmíru. Keď poukázal na postavenie Krista vo vzťahu k Otcovi („posadil [Ho] v nebi po svojej pravici“ Ef 1,20), Pavol sústreďuje našu pozornosť na Ježišov vzťah k „mocnostiam“. Ježiš, ktorý (spolu)vládne s Otcom, je vyvýšený „nad každé kniežatstvo, moc, silu, panstvo a nad každé meno, ktoré sa spomína nielen v tomto, ale aj v budúcom veku“ (Ef 1,21).

Zameraj sa na to, ako Pavol hovorí o zlých duchovných silách. Prečo im apoštol venuje toľko pozornosti?

Ef 1,21

Ef 2,2

Ef 6,12

Text Skutky 19,11–20 s príbehom o siedmich synoch akéhosi Skevu ilustrujú, že Efez bol v čase Pavla centrom magických praktík. „Najdôležitejšou charakteristikou praktizovania mágie v celom helenistickom svete bolo vnímanie a poznávanie duchovného sveta, ktorý má vplyv na každý aspekt života. Cieľom kúzelníka bolo rozoznať užitočných duchov od škodlivých a naučiť sa rozlíšiť pôsobenie a ich vzájomné sily a moc. Prostredníctvom týchto vedomostí mali byť schopní vytvoriť prostriedky (hovorené alebo písané zaklínadlá, amulety a podobne) na manipuláciu s duchmi v záujme jednotlivca. Využitím správnych postupov sa mala dať vyliečiť choroba vyvolaná duchom, [alebo] by sa dali vyhrať preteky vozov.“ (ARNOLD, Clinton E. *Power and Magic: The Concept of Power in Ephesians*, s. 18.)

Snaha ovládať jednotlivé božstvá a mocnosti prostredníctvom mágie bola charakteristickým znakom náboženského života v Efeze (pozri Sk 19,13) a je v rôznych obmenách populárna aj dnes. Pavol sa usiluje objasniť vzťah medzi Kristom a týmito „mocnosťami“: Ježiš je vyvýšený „nad každé kniežatstvo, moc, silu, panstvo...“ (Ef 1,21).

Aby si bol istý, že jeho poslucháči chápu, že mimo Ježišovej zvrchovanosti neexistuje žiadna moc, pridáva zmienku o praxi odvolávať sa na mená rôznych božstiev v mágii. Ježiš je vyvýšený aj „nad každé meno, ktoré sa spomína“ (Ef 1,21). Odhliadnuc od rozmeru priestoru k rozmeru času, Pavol zdôrazňuje neobmedzenú chronológiu Ježišovej vznešenej vlády. Jeho vláda nad všetkými mocnosťami platí „nielen v tomto veku, ale aj v budúcom“ (Ef 1,21).

- Ako sa pôsobenie „kniežatstiev, mocí, síl a panstiev“ prejavuje v dnešnom svete? Čo môžeme robiť, aby sme sa nestali ich obeťou?

OSOBNÉ
ŠTÚDIUM

APLIKÁCIA

JEŽIŠ, VŠETKY VECI A JEHO CIRKEV

²²A všetko mu podrobil pod jeho nohy. Jeho však, ako hlavu nad všetkým, dal Cirkvi, ²³ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplnia všetko vo všetkom. (Ef 1,22.23)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Raní kresťania videli v texte Žalmu 110,1 proroctvo o Ježišom vyvýšení: „Výrok Hospodina môjmu Pánovi: Sed' po mojej pravici, kým nepoložím tvojich nepriateľov za podnožku tvojim nohám.“ Žalm 8 vnímali podobným spôsobom a „človeka“ (Ž 8,5) z textu vnímali v kontexte vyvýšeného Krista: „Ustanovil si ho za vládcu nad dielom svojich rúk, všetko si mu položil pod nohy: vložil všetko pod jeho nohy“ (Ž 8,7). Zrejme sa báli, že mocnosti temnoty v nebeských oblastiach sú nad nimi a existuje reálna hrozba, že si ich podmania. Chopili sa však pravdy, že tieto sily sú podriadené Kristovi, teda že Kristus má nad nimi moc.

V liste čítame, že Otec „všetko mu [Ježišovi] podrobil pod jeho nohy“ a Krista „ustanovil nad všetkým za hlavu Cirkvi“ (Ef 1,22). Hoci „všetko“ je univerzálny, inkluzívny pojem, Pavol má stále na mysli „mocnosti“ spomínané v Ef 1,21. Ono „všetko“ – vrátane kozmických, nadprirodzených a duchovných síl – je pod nohami Krista a je Mu to podriadené.

Aké výhody prináša cirkvi skutočnosť, že Kristus bol vyvýšený na trón vesmíru a vládne nad všetkým na nebi a na zemi? (Ef 1,22.23)

Boh urobil Krista víťazom nad všetkými mocnosťami zla. Cirkev (ako spoločenstvo veriacich) je tesne prepojená s Kristom a Ten jej dáva všetko, čo cirkev potrebuje. Táto skutočnosť zaručuje víťazstvo cirkvi nad jej nepriateľmi. Božia moc, ktorá sa prejavila vo vzkriesení Krista a Jeho vyvýšení nad každú kozmickú mocnosť, koná teraz v prospech cirkvi. Boh dal víťazného Krista cirkvi, ktorá je s Ním prepojená až tak, že ju môžeme nazývať Jeho telom.

Ako môžeme spoznať vyvýšeného Krista a zakúsiť Božiu moc v našich životoch? Pavol sa priamo nezaoberá žiadnymi mechanizmami alebo postupmi, ktorými sa to deje. Veľa však naznačuje skutočnosť, že tento text je súčasťou Pavlovej modlitby. Verí, že Boh na jeho modlitbu odpovie. Potvrďuje účinnosť Božej moci, zjavenej v Kristovi, v Božej prítomnosti. Podľa neho je preto opodstatnené prosieť, aby táto moc pôsobila aj v živote veriacich.

APLIKÁCIA

- **Aká je tvoja vlastná skúsenosť s mocou modlitby? Nejde len o vypočuté prosby, ale o modlitbu vo všeobecnosti. Ako ťa modlitba približuje k Bohu? Ako ti dáva moc, ktorú ponúka Kristus?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Preštudujte si tieto dva opisy Kristovho vyvýšenia.

„Kristovo nanebovstúpenie bolo znamením, že jeho nasledovníci prislúbené požehnanie dostanú. Naň mali čakať, prv ako sa pustia do diela. Keď Kristus prešiel nebeskou bránou, jasajúci anjelský zástup ho odprevadil na trón. Sotva sa tento slávnostný obrad skončil, na učeníkov zostúpil v plnej miere Duch Svätý a Kristus bol skutočne oslávený tou slávou, ktorú mal u Otca od večnosti. Vyliatím Ducha na Turíce oznamovalo nebo, že Vykupiteľ slávnostne vystúpil na trón. Podľa svojho prísľubu zosla z neba svojim nasledovníkom Ducha Svätého na znamenie, že ako kňaz a kráľ prijal všetku moc na nebi i na zemi a že je pomazaný, aby vládol svojmu ľudu.“ (AA 38.39; PN 23.24)

„Otec objíma svojho Syna a počuť pokyn: *Nech sa mu klaňajú všetci Boží anjeli.* (Heb 1,6) Kniežatá, vládcovia i mocnosti s nevýslovnou radosťou uznávajú zvrchovanosť Kniežaťa života. Anjelské zástupy sa mu klaňajú a radostný jasot sa rozlieha v celom nebi. *Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo a múdrosť, silu a česť, slávu a dobrorečenie!* (Zj 5,12) Víťazné spevy sprevádza hudba anjelských hárť a celé nebo prekypuje radosťou a slávou. Láska zvíťazila. Stratené bolo nájdené. V nebi zaznieva mohutné volanie: *Sediacemu na tróne a Baránkovi dobrorečenie a česť, sláva a moc na veky vekov!* (Zj 5,13) Ozvena veľkej nebeskej radosti doznieva na zemi v známych Kristových slovách: *Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu.* (Ján 20,17) Nebeská a pozemská rodina sa stretli. Nebo a zem sa spojili. Náš Pán vystúpil na nebesá pre nás a pre nás aj žije. *Preto môže naveky spasit' tých, ktorí skrze nebo prichádzajú k Bohu, lebo žije stále, aby sa za nich prihovára.* (Heb 7,25)“ (DA 834.835; CL 539)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. V súvislosti s Ježišovým vyvýšením uvažujte aj v termínoch „už“ a „ešte nie“. V akom zmysle je Ježiš už Pánom „všetkého“, vrátane démonických síl, ktoré sú mu podriadené? A v akom zmysle sa Jeho plná vláda nad „všetkým“ ešte len prejaví v budúcnosti, a teda ju vnímame ako „ešte nie“? (Pozri 1Kor 15,24–28.)
2. Žijeme vo svetle Kristovej vlády nad „všetkým“? Alebo sme pod nadvládou (možno len čiastočnou) rôznych padlých mocností, ktorých sila postupne ubúda? Ako môžeme spoznať, že v konkrétnom prípade ide o pôsobenie zlých síl alebo mocností temnoty? Ako sa môžeme chrániť pred silami zla, ktoré napriek porážke ešte stále pôsobia v našom svete?